

Per una educació pública, equitativa i democràtica

• Per un creixement sostingut del pressupost educatiu que permeti atendre tot l'alumnat

El MUCE treballa des de fa anys per la millora de l'educació pública com a condició per construir un país més just i democràtic. En els últims anys la persistent dinàmica del Departament ha estat aplicar decisions unilaterals de caire tecnocràtic i retallades econòmiques importants, sense consensuar-ho amb la comunitat educativa. Tot plegat ha provocat un deteriorament de la participació democràtica, la precarització del sistema i estrès als centres.

Cal que aquesta dinàmica es reverteixi i que l'acord amb les i els representants de la comunitat educativa sigui la fórmula de treball permanent per aconseguir l'objectiu comú: una educació pública de qualitat per a tots els infants, joves i per una educació al llarg de la vida.

Si l'educació és una prioritat, cal que el Govern ho demostrï amb fets i no només amb paraules.

La pressió de la comunitat educativa va ser clau per aconseguir algunes mesures per a la millora de les plantilles, de l'equitat i de l'educació inclusiva, però quedem lluny d'una planificació pública i seriosa que posi fi a la segregació de l'alumnat i que aposti per una veritable inclusió i per l'equitat.

Continuem remarcant que el pes relatiu d'Educació dins el pressupost s'ha reduït des del 2010. I en relació amb el PIB també. Abans de les retallades l'educació era un 3% del PIB, i actualment és un 2,04%.

Respecte al pressupost del 2010, l'única partida del pressupost d'ensenyament que s'ha vist incrementada és la relativa als concerts educatius.

Catalunya és un dels territoris de l'Estat espanyol i d'Europa amb menys inversió pública en educació. Demanem que el pressupost en Educació sigui el mateix que a la resta de països del nostre voltant.

Des del MUCE exigim responsabilitat al Govern i als grups parlamentaris per tal de tenir un pressupost expansiu per a l'any 2019, i seria encara millor tenir-lo per al 2018. No entenem que no es faci un pressupost, encara que sigui tard, quan estem creixent al 3,4%. L'educació no es pot permetre perdre un any més.

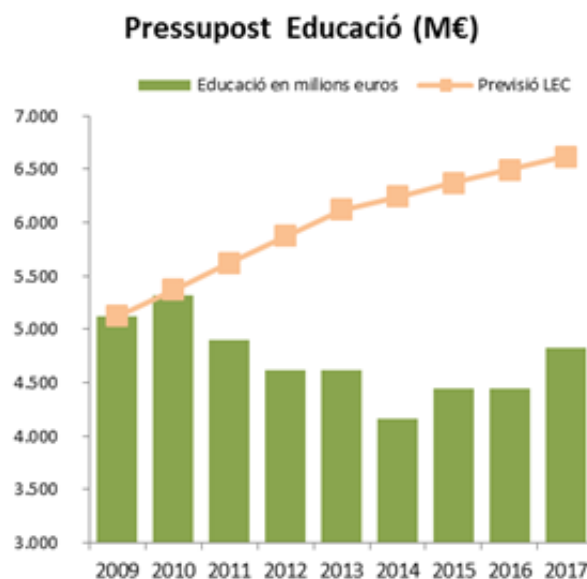
Entre altres perjudicis, constatem:

- **La continuació de més de 1.000 aules prefabricades**, xifra que es manté des del 2008. La tendència serà que augmentin, per l'increment d'alumnes a secundària els anys vinents. És un problema endèmic i no hi ha cap pla del Govern per solucionar-lo.
- **La manca de places de Formació Professional**. Es desvien els alumnes als centres privats, i més de 20.000 nois i noies s'han derivat a la formació a distància.
- **L'increment insuficient de les plantilles davant l'increment de l'alumnat.**
- **La massificació de l'alumnat a les aules a la secundària obligatòria**
- Unes elevades taxes als ensenyaments postobligatoris i universitaris que impedeixen que hi accedeixi una gran part de la població.
- La manca de places i de finançament del Departament d'Ensenyament a l'educació pública 0-3 anys, cosa que ha comportat un increment de l'escletxa social.
- La manca de planificació de l'oferta de l'escola pública, mentre que l'escola concertada es planifica per sobre de les necessitats de matriculació.
- Les serioses dificultats en el funcionament de molts menjadors escolars i l'absència d'ajuts per a l'alumnat de secundària.
- La necessitat d'un **pla de formació dels professionals de l'educació**, consensuat, amb vinculació al projecte de centre, al projecte d'entorn i amb recursos suficients.
- El deteriorament de les condicions de treball dels professionals de l'educació.
- El deteriorament de les **condicions de treball** dels treballadors i treballadores de l'educació (horari lectiu, ràtios, precarització de la feina...).
- Els desequilibris educatius que provoquen la segregació escolar se sustenten en un seguit de factors, entre els quals destaquen la triple xarxa educativa, la insuficient dotació econòmica a les escoles o la llibertat d'elecció de centre, entre d'altres.

I, en definitiva, l'aplicació d'una legislació educativa neoliberal (LEC i LOMCE), allunyada de les necessitats reals del nostre país, ha provocat el deteriorament de la participació democràtica de professionals, famílies i estudiants. Ho veiem per exemple en el decret de direccions, en el decret de provisió i perfils de plantilles, en les retallades en les funcions dels consells escolars, etc.

Per tot això, afirmem que hi ha una manca de decisió i voluntat política d'actuar per **posar fi a la segregació escolar i a les desigualtats educatives**.

1. Pressupost

Evolució del pressupost del Departament d'Ensenyament des del 2010 fins al 2017 [1]

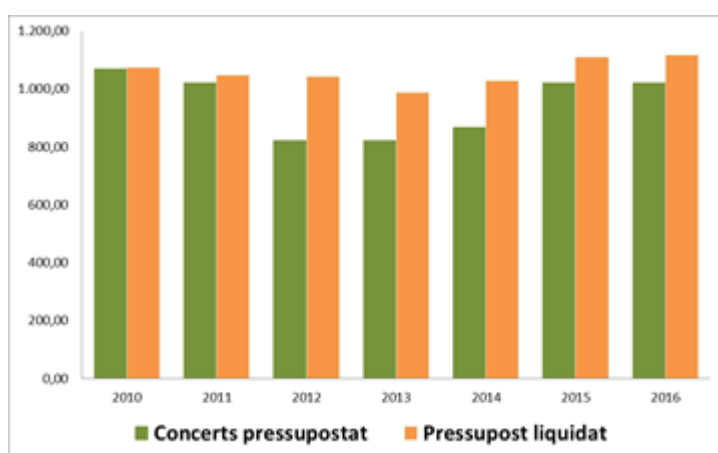
La figura mostra com la desinversió en el sistema educatiu ha estat considerable. La reducció entre el 2010 i el 2017 ha estat de gairebé un 10%, i va arribar a ser del 22% l'any 2014 respecte al 2010. Alhora, el nombre d'alumnes s'ha incrementat un 10%, de manera que l'any 2015 la reducció en el pressupost per alumne va ser de més d'un 25% respecte al 2010. Aquesta xifra ha acabat sent, l'any 2017, un 20,3% inferior al valor del 2010.

Per partides:

- Equipaments escolars: el 2010 el Govern va dedicar 221,1 milions d'euros a la construcció d'equipaments escolars; el 2014, 45 milions (un 80% menys que el 2010); el 2015, un 70% menys que el 2010, i el 2017, 85,9 milions d'euros, xifra que encara és un 61% inferior al valor del 2010. En el període 2010-2017, s'han deixat d'invertir 879,46 milions d'euros. En aquesta xifra podem trobar l'explicació que a l'inici del curs escolar 2017/2018 hi hagués més de 1.000 aules funcionant en barracons o aules prefabricades.
- Programes i suport educatiu. A partir del pressupost de l'any 2011 desapareix la partida destinada a la innovació educativa, i les assignacions per actuacions de suport a centres educatius passen de 17,3 milions d'euros el 2010 a 0,84 el 2016 i 1,3 milions el 2017, reduccions considerables del 95 i el 92% respectivament.
- Formació del personal docent. Aquesta partida passa de 8.189.460 euros (2010) a 181.000 (2016), una reducció del 98%. El 2017 es recupera, fins als 3.470.000 euros, tot i que es manté una disminució del 58%, però finalment la partida no s'exhaureix i l'any 2017 s'executen només 2.703.000 euros (una reducció del 67%).
- Beques i ajuts a l'estudi. L'any 2010 els pressupostos destinaven 52,5 milions d'euros per a beques i ajuts a l'estudi. Del 2014 fins al 2016 aquesta quantitat ha estat només de 10 milions d'euros. El 2017 s'han pressupostat 50 milions d'euros. Tot i que les dades del 2017 indiquen un augment en el pressupost destinat a beques i ajudes, des del MUCE entenem que no n'hi ha prou, ja que el 2010 la taxa de risc de pobresa dels menors de 16 anys era d'un 23,7%, i ara és d'un 28,5%.

En canvi, si analitzem el pressupost dels concerts educatius, la tendència no ha estat la mateixa. Fins al 2013 la partida es redueix, passant de 1.070 milions d'euros el 2010 a 821,6 el 2013. Però a partir d'aquest any, quan la resta d'assignacions continuen reduint-se, les transferències per als concerts es comencen a incrementar, i s'aconsegueix que les assignacions per al 2017 (1.075 M€) superin les de l'any 2010. Aquest fet només succeeix en aquesta partida.

Al gràfic següent es compara el pressupost en concerts educatius amb el pressupost veritablement liquidat per aquest concepte. S'observa com via modificacions pressupostàries s'incrementen les assignacions que es destinen als centres privats concertats, a costa d'altres partides públiques com són les de funcionament de les llars d'infants municipals.

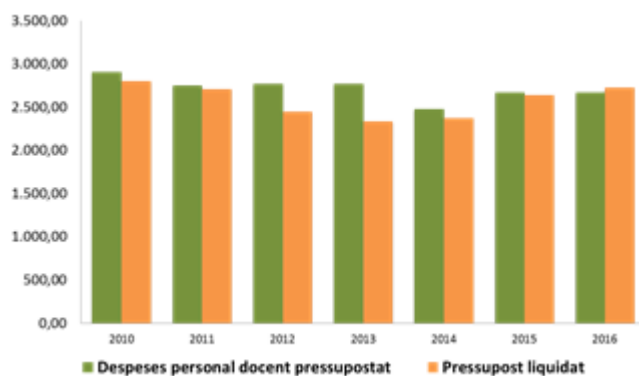

Font: Dades Departament d'Ensenyament. Estadístiques.

<http://ensenyament.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/estadistiques-ensenyament/>

Segons les dades, aquesta partida ha rebut 762,29 M€ més dels pressupostats.

Finalment, en el cas de les despeses de personal docent el pressupost liquidat està per sota del pressupostat; la diferència és de 982,16 M€.

[1] Recordem que l'any 2018 el pressupost està prorrogat, de manera que el valor és el mateix que l'any 2017.

2. Planificació educativa

2.1. Escoles bressol i serveis per a la primera infància

Durant anys les escoles bressol del nostre país van ser un referent a tot Europa, però malauradament en aquests moments no podem dir el mateix. Això és conseqüència de la manca de voluntat política per continuar amb un model d'èxit amb l'argument que era econòmicament insostenible. L'educació dels més petits no és mai rendible, és una aposta de futur que ajuda a garantir la igualtat d'oportunitats.

La lluita per uns serveis de qualitat d'atenció a la petita infància ve de lluny. El 1996 la Xarxa Europea d'Atenció a la Infància va presentar un document amb els objectius de qualitat dels serveis infantils. Han passat 22 anys i encara estem reclamant molts d'aquests objectius. Els infants del nostre país no es mereixen esperar més: han de tenir les millors condicions possibles, els millors professionals, els millors edificis, la millor organització; en definitiva, han de tenir els serveis d'atenció que es mereixen per arribar a ser persones que puguin afrontar l'esdevenidor amb garanties.

Si ens creiem que el 0-3 és una etapa educativa, l'administració educativa ha de garantir que sigui de la màxima qualitat i amb places suficients per a tots aquells infants les famílies dels quals decideixin fer-ne ús. Considerem que l'atenció a la petita infància, entenent que aquesta atenció es pot materialitzar en escoles bressol però també en altres formats, com ara els espais familiars, ha de ser una prioritat per a qualsevol societat que aposti per una educació de qualitat. Aquesta atenció ha de tenir, no hi podem renunciar, el benestar superior de l'infant i les seves necessitats educatives, emocionals i físiques com a eix central del seu plantejament. Aquesta atenció requereix recursos econòmics, recursos que van ser suprimits dràsticament, la qual cosa ha representat un augment en l'escletxa social perquè, com era de preveure, els més perjudicats han estat els infants de famílies més desfavorides. És molt difícil lluitar contra la segregació quan comença a la petita infància. Per assegurar els serveis d'atenció a la primera infància cal: revisar quines pràctiques s'estan portant a terme, inversió i planificació.

Revisar les pràctiques actuals. Ens consta que a les escoles bressols i als espais familiars hi ha personal altament qualificat, l'objectiu del qual és atendre els infants i les seves famílies amb el màxim rigor professional, però la manca de places i les elevades ràtios ha afavorit el sorgiment d'iniciatives que no sempre compleixen els requisits pedagògics que serien desitjables.

Inversió. Dèiem uns paràgrafs més amunt que els serveis per a la petita infància no es poden mirar des d'un punt de vista economicista. Si aquest és l'enfocament es perpetuarà una situació de segregació cap als infants de famílies més desfavorides, que — no ho hem d'oblidar— són els que més pateixen la manca d'inversió en aquestes edats.

Planificació. La manca de planificació dels serveis per a la petita infància és endèmica. Malgrat que el Departament d'Ensenyament té la competència exclusiva en aquesta etapa, mai s'ha fet una proposta per a tot Catalunya que vagi en aquesta direcció. Considerem que ara és el moment. En el futur Projecte Educatiu de País, els serveis a la petita infància han de tenir un paper preponderant.

2.2. Formació Professional

L'atur i la baixa qualitat de l'ocupació juvenil són avui uns dels principals reptes als quals hem de fer front en termes econòmics, però també socials. L'atur juvenil català duplica la mitjana de la UE: és 9 punts més elevat que el del 2008, i hi ha 150.000 joves ocupats menys que aleshores.

El nivell de qualificació de les persones de fins a 30 anys és com un rellotge de sorra: n'hi ha moltes amb un nivell alt (un 26,2%, respecte del 16,9% de la UE), en manquen al nivell intermedi (47,7%, pel 65,5% de la UE) i n'hi ha massa al nivell baix (26,2% a Catalunya i 16,9% a la UE).

A més, el 50,1% dels llocs de treball ocupats per joves són de baixa qualificació, mentre que el 72% han assolit un nivell mitjà o alt, cosa que origina taxes de sobrequalificació molt elevades, com el 72,39% de joves que han assolit un cicle formatiu de grau superior.

Cal establir i enfortir passarel·les entre formació i treball, cal més i millor formació professional, cal orientar i acompanyar, i cal més i millor ocupació. La formació no és un cost, és una inversió.

Demanem a la Conselleria d'Ensenyament que la Formació Professional sigui una prioritat del seu mandat i concretem les nostres demandes en aquestes propostes:

- Ampliar l'oferta de places públiques de formació professional.
- Eliminar taxes.
- Una estructura que acompanyi l'FP per tal que els alumnes puguin fer les pràctiques (programes de simulació, infraestructura als centres, empreses...).
- Regular les pràctiques de l'FP, amb vinculació laboral, remuneració i protecció social, les quals han de servir perquè els alumnes aconseguixin la màxima qualitat dels aprenentatges i el seu reconeixement.
- A l'alumnat de l'FP se li ha de proporcionar també la formació en drets i deures com a ciutadans i treballadors.

L'IOC, una garantia d'igualtat, equitat i qualitat educativoformativa

És prioritari dotar l'Institut Obert de Catalunya (IOC) —centre vertebrador territorial, garant de qualitat i equitat, i de la conciliació professional i familiar amb la formació— de la normativa i els recursos adients per poder implementar la seva oferta formativa amb qualitat, garantint la formació del seu professorat i la renovació dels recursos pedagògics i les plataformes.

En aquest sentit, estem molt preocupats amb les dades que va presentar el Departament el 6 de setembre passat. L'IOC ha perdut un nombre considerable d'alumnat —en alguns casos el 50%!—, i per això demanem que se n'analitzin les causes i es facin les correccions oportunes.

Centres Integrats d'FP

Som l'única comunitat autònoma que no té regulats els centres integrats d'FP, la qual cosa ens perjudica notablement, ja que no es pot aprofitar tot el potencial d'aquest tipus de centre.

Ensenyaments de règim especial

Cadascun dels ensenyaments de règim especial —EOI, artístics (arts plàstiques i disseny, dansa, música, teatre i circ) i ensenyaments esportius— han de ser tinguts en consideració a l'hora de rebre el finançament públic adequat que permeti una oferta pública suficient i de qualitat.

Mereix una especial atenció, amb relació als ensenyaments artístics superiors, el necessari desplegament de normativa que permeti el correcte desenvolupament d'aquests cicles formatius, els recursos per als centres que els imparteixen i una formació específica per a aquest professorat, que actualment és inexistent.

2.3. Ràtios

Amb relació a les ràtios i en defensa de la qualitat educativa del sistema català, **proposem al Govern que, de forma immediata, elabori la normativa corresponent per tal de reduir-les** progressivament.

Així, a les noves aules d'infantil i primària el nombre màxim d'alumnes haurà de ser de 20; a les de secundària obligatòria, de 25, i a les de postobligatòria de 30, amb tots els desdoblaments necessaris per garantir la qualitat i una atenció més individualitzada. Al primer cicle de l'educació infantil també s'ha de produir una reducció de la ràtio, en la línia de les recomanacions europees, fins a aconseguir 6, 8 i 15 alumnes per nivell. Igualment, mentre existeixin centres d'educació especial el nombre d'alumnes a les aules s'ha de reduir respecte als actuals.

Aquestes ràtios d'alumnes han de servir per millorar la qualitat educativa dels nostres centres i per ajudar a implementar una veritable escola inclusiva. Així mateix, evitaran el tancament d'aules de P3, amb els impactes que això representa: social, perquè acaba provocant l'abandonament de l'estructura creada; laboral, no només per la pèrdua de llocs de treball del personal docent, sinó també del personal de suport a l'educació, tant a l'horari lectiu com l'extraescolar; pedagògic, perquè tancar línies i atapeir les aules amb més de 25 alumnes, sense TEI i amb la limitació de recursos de suport, no genera qualitat educativa.

2.4. Concerts educatius

L'existència de concerts educatius és una anomalia a Europa.

En el marc del MUCE, en la nostra vocació de defensa de l'educació pública, ens reunim entitats de diferent tipologia, algunes de les quals defensen un model educatiu que

camini cap a una xarxa única d'escola pública amb l'eliminació progressiva dels concerts educatius, i altres defensen una educació pública com a eix del sistema educatiu.

Compartim que l'escola catalana ha d'avançar cap a un model educatiu contrari als models de gestió de l'empresa privada, que a hores d'ara s'han implementat a bastament, polaritzant una «doble xarxa pública i privada», i al mateix temps en el si de cadascuna d'elles. En conseqüència, la competitivitat, la desregularització, l'externalització, la incentivació lligada a resultats i la gestió estratificada provoquen inevitablement, de resultes d'aquest model, descohesió social i segregació.

Per tot això, respecte als concerts educatius, volem fer palès:

- En primer lloc, que el dret superior a l'educació dels infants i joves ha de prevaldre davant del dret de les famílies a escollir centre educatiu.
- Que l'escola privada sufragada amb fons públics ha de respondre als principis de transparència, control i retiment de comptes, tant pel que fa a les quotes que demana a les famílies com al finançament rebut per part de l'Administració.
- Que el pagament de quotes per a l'escolarització és una font de discriminació i propicia que les famílies amb un nivell adquisitiu baix no hi puguin accedir.
- Que l'escola concertada es gestiona de forma empresarial: els criteris economicistes prevalen per davant dels interessos de l'alumnat i de les condicions laborals del personal que hi treballa.
- Que en molts dels centres concertats es transmet una ideologia que no respecta drets fonamentals com són la llibertat ideològica i de culte o la igualtat entre persones en el cas dels centres que segreguen per sexe.
- Que l'escola concertada no escolaritza alumnat amb NEE en la proporció que li correspondria.

Per altra banda, el procés de preinscripció per al curs 2018-2019 va venir fortament marcat per la manca d'oferta de places públiques a P3 i per l'elevada demanda de les famílies que reclamaven una plaça pública per als seus fills i filles. La conseqüència ha estat la massificació dels grups públics de P3 i 1r d'ESO i el desviament d'alumnat a la concertada que, tot i no emplenar els seus grups amb la demanda inicial, va veure renovats els seus concerts educatius. Aquest fet obeeix a una intencionada falta de planificació de places públiques i a una sobreplanificació de places privades concertades.

Per tot això, demanem al Departament d'Ensenyament que planifiqui l'oferta pública per donar resposta a les necessitats d'escolarització i a la tendència de les famílies d'escollir educació pública. També exigim que dugui a terme un control efectiu i eficient de com els centres administren la dotació dels concerts i que fiscalitzi el cobrament de les quotes a les famílies. I, finalment, demanem el compromís del Departament per exigir als centres concertats l'escolarització de l'alumnat amb NEE en la proporció que els correspon.

3. Menjadors escolars

Des del MUCE entenem que el temps de migdia és temps educatiu, i per això reclamem un model de menjador escolar universal, gratuït, inclusiu i de proximitat. El dret a l'alimentació de l'alumnat és inherent al dret a l'educació.

Entenem també que la manera d'aconseguir aquests objectius és per mitjà de la gestió directa del servei per part del Departament d'Ensenyament.

En la proposta de decret presentada, el Departament d'Ensenyament no està pensant en un model sostenible en el temps ni emmarcat en els drets fonamentals a l'educació i a l'alimentació, sinó que busca externalitzar-ne i privatitzar-ne la gestió i el funcionament amb criteris economicistes. Ensenyament considera que el menjador escolar ha de funcionar sotmès a la seva viabilitat econòmica i no seguint els principis d'igualtat i no-discriminació.

D'altra banda, la proposta de decret exclou l'alumnat amb necessitats educatives específiques (NEE), ja que el Departament pretén no fer-se càrrec dels professionals que són necessaris per atendre'l, obviant la normativa vigent sobre l'educació inclusiva i carregant el cost del servei sobre les famílies. El MUCE considera que, com no pot ser d'una altra manera, els menjadors han de ser inclusius i han de garantir el dret de tot l'alumnat a gaudir-ne en igualtat de condicions. Per això, la proposta de decret ha d'incloure la dotació dels professionals necessaris per atendre aquest alumnat al temps del migdia, que ha de ser sufragada pel mateix Departament d'Ensenyament, com en el cas de la resta de personal que treballa als centres educatius públics.

Demanam que es retiri la proposta de decret menjador en què està treballant el Departament d'Ensenyament i que puguem començar a debatre el model de temps de migdia que ha de tenir el sistema educatiu públic de Catalunya.

4. Taxes universitàries

Quan des del moviment estudiantil parlem dels preus universitaris i les taxes dels estudis postobligatoris, ambdues abusives, fem referència a un problema d'accés real a l'educació postobligatòria. El sistema universitari català es troba travessat per les conseqüències d'unes polítiques aplicades a les estudiants però pensades sense elles. El Pla Bolonya ens ha dut a una classe universitària marcada per la professionalització de la precarietat, que fa malabars per compaginar la vida estudiantil amb la laboral, sovint dirigida a poder sostenir aquesta primera. El Decret Wert del 2012 va obrir la porta als diferents governs de l'Estat perquè poguessin modificar el percentatge de taxes a les estudiants, en una forquilla amb un màxim del 66,7% sobre les estudiants. Aquest decret va ser aplicat sense complexos pel secretari d'Universitats del moment, Antoni Castellà, que sense tenir en compte les dificultats que vivien les estudiants catalanes per accedir a la universitat en plena crisi econòmica i el sobre esforç que suposava, va decidir marcar les taxes universitàries al màxim i posar-nos els preus universitaris més elevats de tot l'Estat.

L'existència de tots aquests elements ha suposat un topall a l'accés universitari i ens ha dut a les estudiants a sortir als carrers a denunciar aquests preus abusius i a reclamar la necessitat d'una rebaixa del 30%, així com l'equiparació del preu de màster al preu de grau i, finalment, a l'assoliment d'una universitat gratuïta. I aquestes demandes no van soles, sinó que suposen una resposta a les tendències privatitzadores sobre les universitats i volen ser un punt més en el debat sobre quin model educatiu volem fomentar a les nostres aules universitàries. A partir d'aquestes demandes tenim l'objectiu de reobrir el debat sobre governança universitària, sobre formes de finançament universitari, i, en si, sobre l'objectiu social últim de les nostres universitats.

Sumat als preus abusius de les universitats, la implantació a Catalunya del 3+2 a totes les universitats públiques catalanes, un sistema educatiu que respon a les necessitats de mercat dels grans monopolis, ha provocat que l'oferta acadèmica de la universitat pública es vegi greument afectada a l'hora d'oferir una educació de qualitat i al servei del poble treballador. Hi ha graus de quatre anys amb molta demanda acadèmica que porten anys amb grans deficiències econòmiques, manca de recursos i manca de docència que han vist com s'han creat nous graus de tres anys de la mateixa branca educativa, i fins i tot del mateix departament, sense haver resolt els problemes esmentats anteriorment. Una altra pràctica que podem observar és que l'oferta acadèmica dels nous màsters es limita gairebé únicament als de dos anys, arribant a l'extrem que la UPC ofereixi 27 màsters de dos anys sense tenir cap grau amb oferta acadèmica de tres anys. Exigim, per tant, una paralització en la implantació del 3+2 i la creació de nous graus de qualitat.

Per acabar, cal mencionar que la universitat catalana ha mercantilitzat els seus serveis, els quals haurien de ser públics, ja sigui mitjançant concerts o mitjançant excuses com la innovació, el progrés o la mateixa manca de recursos per part de l'Administració pública, per tal d'enriquir encara més les grans empreses.

Des del MUCE donem suport a les estudiants universitàries mobilitzades per a la consecució de la rebaixa del 30% de les taxes universitàries. Necessitem unes universitats on totes tinguem cabuda, on l'accés no es trobi mai supeditat a un privilegi de classe, i que siguin representatives de la diversitat i la pluralitat de la societat catalana. La defensa d'una educació pública també és la defensa d'un universitat pública de totes les estudiants i per a totes les estudiants.

5. Condicions laborals

Per tal que el sistema educatiu funcioni, la millora de les condicions laborals dels professionals de l'educació és cabdal. És indispensable revertir totes les retallades econòmiques i en drets que pateixen des de fa més de vuit anys.

Aquestes retallades se sintetitzen en els apartats següents:

- Les retribucions salarials: es deuen les pagues de 2013 i 2014, a més de la baixada de sou; l'allargament del primer estadi, que va passar de sis a nou anys; el canvi de criteri en el tipus de jornada, ja que de mitges jornades es va canviar a terços —aquest canvi ha precaritzat els sous i ha fet perdre hores de personal docent als centres educatius—; la

retallada salarial en la reducció de jornada per cura de fill/a de fins a dotze anys, la qual cosa suposa discriminació de gènere, atès que aquest permís el demanen majoritàriament dones. Aquesta discriminació es veu agreujada a efectes de jubilació.

- L'horari lectiu: creiem indispensable la reducció de la segona hora lectiva a tot el professorat i el retorn a les 24 hores de permanència a secundària; la resta d'hores no poden ser de permanència obligatòria. Demanem la reducció de dues hores lectives als majors de 55 anys.

- Interinitat: cal un pla d'estabilitat per als interins. D'altra banda, s'ha de reduir el percentatge d'interinitat fins al 8%, com marca la llei, a través d'un sistema d'ingrés a la funció pública just.

- Formació continuada: l'augment del pressupost en formació del professorat —que encara acumula una pèrdua del 57,6% dels recursos sobre el pressupost del 2010— no s'ha traduït en un pla de formació públic, consensuat amb els docents i la resta de professionals de l'educació i d'acord amb les transformacions de llocs de treball, especialitzacions i necessitats per millorar el sistema educatiu.

Reclamem un pla de formació del professorat participat i transparent, fent èmfasi en la formació als centres educatius, i que el cost de la formació, l'actualització i millora del professorat no recaigui sobre els professionals.

Amb relació al personal laboral, és urgent: l'augment de plantilla; la substitució en tots els casos i en totes les categories des del primer dia (com, per exemple, cobrir totes les reduccions de jornada per cura d'infant); el retorn a les 25 h —EEE— i la reducció de les hores d'atenció directa per a totes les categories; una integració real d'aquest personal en els equips educatius i centres, i amb una funció clara; la recuperació del poder adquisitiu perdut, així com d'altres ajuts (FAS, etc.); la garantia d'una oferta pública suficient (actualment la major part d'aquest personal és temporal); revertir l'externalització dels serveis (personal vetllador) i que passin a ser oferts exclusivament per personal dependent del Departament.

Existeix un entramat d'empreses subcontractades al voltant dels centres que provoquen diferents graus de precarietat laboral. Creiem que el Departament hauria d'assumir la contractació directa d'aquest personal, i recordem que finalment el Departament n'és el responsable subsidiari.

Pel que fa al personal laboral docent, demanem la seva equiparació, tant en sou com en condicions laborals, a la resta de personal funcionari docent.

També ha suposat un gran greuge per als professionals de l'educació l'execució del decret de provisió de llocs de treball i perfils de la LEC, amb el qual els docents són subjectes a una selecció pròpia de l'empresa privada que vulnera els drets dels empleats públics i obre la porta a pràctiques poc transparents de gestió del personal.

Pensem que cal democratitzar la presa de decisions als centres, que s'ha vist reduïda des de la implantació del decret de plantilles, de direccions i d'autonomia de centres; s'han de derogar aquests decrets i encetar un debat amb la comunitat educativa al respecte.

6. Lluita contra les desigualtats educatives

6.1. Reclamem actuacions per posar fi a la segregació de l'alumnat

La segregació escolar suposa una vulneració del dret a l'educació en igualtat d'oportunitats, dret protegit per la Convenció sobre els Drets de l'Infant i per la legislació en matèria d'educació. Des del MUCE considerem que és imprescindible combatre-la per evitar els efectes negatius sobre el rendiment escolar del sistema educatiu, però també pels efectes que té sobre la convivència i sobre la cohesió social present i futura. L'èxit acadèmic i personal dels infants, adolescents i joves dels nostres pobles i ciutats depèn en gran mesura de poder posar fi a la segregació.

Per altra banda, s'ha de tenir en compte que la segregació escolar és una conseqüència, entre d'altres, del tipus d'aposta que ha fet el Govern català en política urbanística i social, i en particular, en política educativa.

Considerem que el dèficit de finançament del sistema educatiu, a més de ser inadequat per a les garanties de qualitat, no contribueix a combatre la segregació escolar, sinó que la perpetua.

Així mateix, considerem igualment que la lluita contra la segregació escolar també passa per desplegar i utilitzar de manera més activa els instruments de planificació educativa que disposa el nostre ordenament jurídic, com la detecció de les famílies més vulnerables i la dimensió correcta de les reserves de places de NEE. Hi ha experiències municipals que posen de manifest que hi ha marge per a la política educativa a l'hora de fomentar l'equitat en l'admissió de l'alumnat i d'evitar la concentració d'alumnat nouvingut amb dificultats socioeconòmiques i/o amb necessitats educatives específiques en determinats centres educatius.

Cal insistir que un dels motius més rellevants que provoquen la segregació escolar és l'aposta per l'educació concertada en detriment de l'educació pública. Entenem que el dret a l'educació és un dret fonamental, i com a tal està subjecte al principi d'igualtat i no-discriminació.

A més, quan parlem de segregació, no parlem només de segregació per motius socioeconòmics; la segregació per motius religiosos també és segregació. A Catalunya, el 70% de grups escolars concertats són religiosos i catòlics, i la resta, laics. En canvi, a

l'escola pública s'han de respectar les creences religioses de totes les famílies, i també s'han de respectar els no-creients.

D'altra banda, des del MUCE som conscients que la segregació escolar per motius socioeconòmics no es dona només entre escola concertada i pública, perquè també dintre de la xarxa pública hi ha una segregació que s'ha de combatre. És per això que el Govern català ha d'assumir la seva responsabilitat en matèria educativa i no permetre que siguin les famílies les que paguin la part de l'educació que correspon al Departament d'Ensenyament. Això significa des de fer-se càrrec de qualsevol problema en la infraestructura educativa fins a dotar dels professionals suficients l'educació pública, cosa que ha d'incloure també el menjador escolar, i prohibir als centres educatius rebre contribucions econòmiques per part de les famílies o d'entitats privades.

Finalment, l'elecció del centre. Una de les causes de segregació és el mal anomenat «dret d'elecció del centre», perquè no estem parlant d'un dret fonamental. El que fa és generar competència entre famílies i convertir l'accés a l'educació pública en un tema d'oferta i demanda, de manera que les famílies amb un poder adquisitiu més alt s'acaben concentrant en determinades escoles i les d'un poder adquisitiu més baix en unes altres. Així acabem fent una doble xarxa pública: una de caràcter assistencialista i una d'elitista que separa l'alumnat en funció del seu nivell socioeconòmic. Això reproduïx els nivells de competència entre les escoles per conservar aquest estatus.

Veïem que si no actuem la segregació escolar continuarà sent un fenomen estructural que persistirà al llarg del temps, igual que persistiran les vulneracions del dret a l'educació que el fenomen genera. El síndic de Greuges denunciava fa més d'un any que la segregació escolar gairebé no ha disminuït a Catalunya en deu anys.

Per tot plegat, demanem al Departament que vetlli perquè tots els infants i joves tinguin les mateixes oportunitats en matèria educativa; aquestes oportunitats no poden estar sotmeses a cap contraprestació econòmica. També demanem al Departament decisió i voluntat política per posar fi a la segregació escolar. El Govern ha de garantir una cobertura pública de qualitat a totes les necessitats educatives i buscar l'equitat entre centres.

Reclamem un nou decret d'admissió de l'alumnat per a tots els centres que rebin recursos públics per tal d'aconseguir una escolarització equilibrada de tot l'alumnat.

Cal activar la planificació escolar amb la participació de tots els agents territorials, amb la zonificació, reduint les ràtios i augmentant el nombre de mestres i d'educadors, sempre donant prioritat al manteniment de l'oferta pública. Demanem que els consells escolars territorials tinguin una participació activa en la planificació educativa, atenent els acords subscrits en les taules mixtes de planificació entre ajuntaments i Departament.

Són necessàries unes mesures especials per a les zones desfavorides que tenen una segregació social elevada per prevenir les desigualtats educatives entre territoris que persistiran quan es resolgui la segregació escolar. S'ha d'assegurar una dotació suficient a les escoles perquè cobreixin les necessitats dels alumnes: llibres, material, sortides i colònies escolars i activitats extraescolars. Cal potenciar l'oferta educativa no escolar als centres públics, especialment en zones desfavorides econòmicament, i promoure projectes educatius d'entorn. Han de disposar d'equips multidisciplinaris i de suport educatiu (treballadors/es socials, educadors/es socials, educadors/es d'educació especial...) i de plantilles més nombroses.

S'han de desenvolupar actuacions d'acompanyament de les famílies de l'alumnat de les escoles bressol i de les escoles de primària; promoure escoles de pares, mares i famílies a tots els centres educatius; fomentar el treball de les AFA, i donar espai de participació a les famílies.

Cal treballar amb l'entorn i teixir xarxes educatives amb tots els agents educatius, i s'han de treballar projectes amb valors com la coeducació real, fomentar l'educació emocional, el pensament crític, la sostenibilitat... i vetllar perquè els centres educatius estableixin projectes educatius compromesos amb la inclusió de la diversitat social de l'entorn. També s'han d'oferir als centres, especialment els que tenen una composició social desfavorida, projectes educatius que homologuin les oportunitats educatives en l'àmbit pedagògic (lectura, llengües, informàtica, robòtica, música, plàstica, esportius...) i contribuir a mantenir-los.

Els centres han de disposar d'equipaments educatius de qualitat (biblioteques, sales d'actes, pistes esportives, laboratoris, material tecnològic, patis com a espais educatius i d'oportunitat...).

Per concloure, considerem que la manera més eficaç de lluitar contra la segregació educativa i social és garantir una escola pública i gratuïta per a tothom.

6.2 Sistema educatiu inclusiu

Fa un any que es va aprovar el decret d'escola inclusiva, i hem pogut comprovar que el principal problema ha estat la seva aplicació, per dos motius. En primer lloc, l'aplicació del decret està subjecta a la partida pressupostària, i no s'ha fet un esforç en aquest sentit per garantir-ne l'aplicació. En segon lloc, conjuntament amb el decret no s'està treballant paral·lelament per canviar la visió assistencialista que té Catalunya de les necessitats educatives específiques.

El decret obliga el Departament d'Ensenyament a anar transferint tots els professionals i la resta de recursos de les escoles d'educació especial cap a les escoles públiques. Fins avui s'han fet minsos moviments en aquest sentit, i les escoles d'educació especial segueixen a ple rendiment.

D'altra banda, tots els mecanismes administratius que haurien de funcionar per vetllar per la identificació i el seguiment dels NEE són complexos, lents i estan rodejats d'una burocràcia inassumible per a les famílies. A més, el personal que hi treballa està desbordat, com és el cas dels EAP.

Demanem que aquest govern posi tots els mitjans materials i humans per poder començar a aplicar el decret, i que doti de la formació necessària tots els professionals de l'educació i es treballi de manera integral per tal que l'educació inclusiva esdevingui una oportunitat de dotar-nos d'una educació pública millor i acabar amb la idea que tenir infants i joves amb NEE a les aules de les escoles públiques té un cost econòmic.

6.3 Educació al llarg de la vida

La desinversió i la mercantilització de l'educació dels darrers anys posen en perill el dret fonamental a l'educació i la formació situant-la sota paràmetres de mercat que trenquen la igualtat d'oportunitats i fan que les persones amb situacions socioeconòmiques més adverses siguin les més desfavorides. L'efecte transformador de l'educació en paràmetres de cohesió social i benestar resta, per tant, en risc.

La manca d'ocupació i la precarització d'aquesta, el baix nivell formatiu de moltes persones, l'elevat atur estructural, el creixement de la pobresa i la desigualtat, la bretxa salarial entre dones i homes i molts altres indicadors reflecteixen unes polítiques neoliberals que cerquen en la desprotecció i la injustícia elements per individualitzar les persones i transformar la societat en una selva on sempre guanyen els mateixos.

Com a contrapunt de tot això, ens trobem en una societat que canvia de forma accelerada, en la qual el coneixement és cada cop més determinant per no quedar-se al marge i on una consolidació inicial i una actualització permanent de competències diverses constitueixen elements fonamentals per al ple desenvolupament personal, social i laboral al llarg d'una vida que ha esdevingut més longeva.

Queda, per tant, palès que cal oblidar l'educació o la formació com a etapes inicials o puntuals, que cal situar les persones en el centre de tot un sistema que inclogui el dret a l'educació al llarg de la vida per apoderar-les en el seu moment vital, que s'han de superar els simples blocs finalistes educatius o formatius i que per tant cal orientar i acompanyar i superar els murs administratius o els itineraris lineals de major o menor valor.

És un fet que actualment l'educació obligatòria ja no garanteix el ple desenvolupament personal i social, i que per tant cal avançar cap a ofertes universals no visualitzades com un negoci, i és per tot això que al segle XXI cal parlar de l'educació, la formació i l'aprenentatge al llarg i ample de la vida.

La informació, l'orientació i l'acompanyament són cabdals per aprofitar les millors aptituds, capacitats i projectes de les persones; es trenca així la idea que són simples mecanismes d'encaix entre persones i ocupació. Perquè el sistema educatiu i formatiu no pot restar supeditat a un sistema econòmic i empresarial que ara mateix ofereix majoritàriament feina precària i que en el cas de molts joves els obliga a marxar lluny per trobar oportunitats a l'altura de la seva formació.

Proposem 12 eixos a treballar:

1. Desenvolupament del marc legal, amb diàleg social, participació, transparència, seguiment, indicadors transversals, avaluació i recursos.
2. Les persones al centre del sistema, des que neixen fins més enllà de la jubilació, segons el seu moment vital i per una ciutadania activa.
3. Necessitat d'educació i aprenentatge al llarg de la vida de les persones, amb els drets que això implica.
4. Perspectiva de gènere i coeducació.
5. Detecció i prospecció de necessitats educatives i formatives.
6. Sistema integrat d'informació, orientació i acompanyament.
7. Escoles d'adults com a peça clau del sistema.
8. Educació en el lleure. Educació a temps complet.
9. Beques per promoure l'equitat, amb atenció especial als col·lectius més desfavorits.
10. Competències que es van adquirint, i no pas en blocs terminals. Sistema flexible i inclusiu no generador de segregació ni de limitacions.
11. Acreditació de competències de l'experiència laboral, l'aprenentatge formal, no formal i informal. Catàleg de competències professionals fins als nivells universitaris.
12. Impuls de la mobilitat internacional, del reconeixement de la formació en el marc europeu i de la tercera llengua.

6.4 Abandonament escolar prematur

En aquest context de solapament de la regulació legislativa i de reducció de recursos només els aspectes sociolaborals expliquen el descens de l'abandonament escolar prematur. Les dificultats d'inserció laboral dels i les joves han originat un augment de l'escolarització que s'evidencia també en altres països amb problemes similars.

Més de la meitat del col·lectiu en AEP té l'ESO, cosa que fa visible que el problema no és el fracàs a l'ESO, sinó la manca d'orientació i d'oferta en els estudis postobligatoris.

L'orientació prioritza les vies acadèmiques quan la mancança de titulacions i les noves oportunitats laborals es focalitzen al nivell intermedi d'FP (Grau Mitjà).

La reducció de recursos en educació pública ha originat una saturació a primer curs de Grau Mitjà, cosa que fa evident que el problema no reconegut per les administracions és que l'AEP s'ha desplaçat en la ruptura orientadora i d'acompanyament de l'ESO a Grau Mitjà i en la manca de recursos per a la tutoria, l'atenció individualitzada i les necessitats educatives especials.

Els i les joves que opten a Grau Mitjà no poden accedir als estudis que desitgen ni tan sols si aquests tenen una elevada inserció laboral. Per tant, l'oferta resta desajustada de la demanda de les persones i del mercat de treball.

Proposem 6 eixos a treballar:

1. Cal aprofitar el retorn de molts joves al sistema educatiu donant una oferta de qualitat que no visualitzi etapes de menys valor o estereotips de gènere. L'FP necessita les millors aptituds i potencialitats, com qualsevol altra etapa.
2. Augment de l'oferta segons la prospecció de demanda de les persones i del mercat de treball amb diàleg social. Inversió educativa al nivell de la mitjana de la Unió Europea. Gran pacte per l'educació i acord per l'FP.
3. Posada en marxa urgent d'un servei d'informació, orientació integrada i acompanyament acadèmic i professional que garanteixi l'aprenentatge al llarg de la vida de les persones, les transicions laborals i formatives i la connexió entre les etapes d'ensenyaments obligatoris i postobligatoris.
4. Actuar prioritàriament a Grau Mitjà per: reduir les ràtios, prioritzant els recursos materials i humans necessaris que permetin reforçar el cos docent i fer possibles els desdoblaments, l'acció tutorial i l'atenció individualitzada.
5. Avançar de manera immediata cap a un sistema d'aprenentatge al llarg de la vida de les persones que situï en el centre les seves necessitats i trenqui les barreres i els interessos de les administracions, que faciliti els processos d'acreditació de competències de les persones en qualsevol etapa de la seva vida i possibiliti l'accés al sistema educatiu per complementar la seva titulació, a fi d'incrementar l'ocupabilitat de les persones amb baixos nivell de qualificació.
6. En una situació d'atur elevat i cronificat com el que patim, reclamem diàleg permanent i consens amb la comunitat educativa.

6.5. Per una educació feminista

Construir una societat més igualitària i justa significa posar el focus en un tipus de discriminació que afecta la meitat de la població: la discriminació per raó de gènere. Per això cal desenvolupar i implementar una educació feminista que faci un gir en els plans d'estudi i que posi al centre les dones. Per això cal fer complir el Pla per a la igualtat de gènere en el sistema educatiu del Departament d'Ensenyament dotant-lo amb recursos.

És necessari treballar als centres educatius per lluitar contra el sistema de valors de la societat patriarcal. I per dur-ho a terme fa falta:

1. Dotació horària per dedicació a aquesta tasca (coordinació, tutories...).
 2. Formació específica per als docents en coeducació dins de l'horari lectiu.
 3. Repensar els models i els estereotips de gènere. Atenció al col·lectiu LGTBIQ+.
- Promoure l'educació afectivosexual com a matèria curricular.
4. Control dels llibres de text i del material educatiu per evitar models sexistes.

5. Llenguatge inclusiu. Cal ensenyar i utilitzar un llenguatge inclusiu, on es respecti i s'inclogui el femení i on sempre que es pugui es faci servir el genèric.

6. Repensar els espais de l'escola en clau d'equitat: els patis, la distribució de la classe, l'atenció rebuda han de ser avaluats i reconstruïts per posar les nenes i les noies també al centre del sistema educatiu.

7. Contra la LOMCE

Tal com el MUCE vam manifestar als partits polítics al Parlament (25 d'abril de 2016), reclamem a la conselleria un posicionament clar, coherent i contundent contra la LOMCE i les actuacions necessàries per revertir les modificacions normatives introduïdes en aplicació d'aquesta llei.

Així, reiterem la necessària revocació de les darreres normatives que han eliminat la participació democràtica dels professionals, dels pares i mares i de l'alumnat en els consells escolars i revisar l'actual sistema de nomenament de directors i les modificacions introduïdes per la LOMCE.

Seguim defensant l'escola laica i respectuosa amb la diversitat i urgim a eliminar l'assignatura de religió del currículum i de l'horari escolar. Mentre no es fa efectiva la modificació, la religió ha de ser considerada no avaluable i sense valor acadèmic.

Reclamem la supressió de les proves d'avaluació externes utilitzades per classificar els centres i qüestionades per professionals i famílies per la seva orientació, així com la implantació de les revàlides a quart d'ESO i final de Batxillerat.

Els canvis introduïts al currículum per la LOMCE haurien de ser objecte d'una profunda revisió, a més d'eliminar la doble via a quart d'ESO –recuperant programes de diversificació que no tanquin la possibilitat de titulació i accés a Batxillerat–, superar els programes de formació professional bàsica i la recuperació de les àrees d'expressió artística i de la filosofia.

Marc Unitari de la Comunitat Educativa (MUCE)

Associació d'Estudiants Progressistes (AEP) – Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC) – Associació de Mestres Rosa Sensat (AMRS) – Catalunya Laica – Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes d'Educació Secundària (FAPAES) – Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya (FAPAC) – Federació d'Educació de CCOO (FE-CCOO) – Federació d'Ensenyament de la CGT – Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya (FMRPC) – Federació Serveis Públics UGT-Educació (FeSP-UGT) – Front d'Estudiants (FdE) – Sindicat d'Estudiants (SE) – Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans (SEPC) – USTEC-STEs (IAC)